

полски архиепископъ. Въ 1657 г. императоръ Фердинандъ III потвърдилъ, какво Парчевичъ и всичкитъ му роднини, които се намирали въ Кипровецъ, сж членове на старобългарското дворянство. Въ сжщата година той, като пратеникъ на императора, ходилъ и при казашкия хетманъ Богдана Хмелницки, за да го помири съ Полша и да го убеди да вземе участие въ войната съ турцитъ. Хмелницки, обаче, скоро умрълъ. Парчевичъ следъ това останалъ въ Виена, докато императоръ Леополдъ воювалъ съ турцитъ въ Маджарско (1661 — 1664) и чрезъ това пристигналъ къмъ дѣлото на освобождението. Едва въ 1668 архиепископътъ отново пристигналъ въ Молдова, гдето прекаралъ цѣли шестъ години въ голѣми несгоди поради многото размирици въ нея и поради татарскитъ нахлувания. Въ 1673 г., вече въ преклонна възраст и при това боленъ, предприелъ ново пжтешествие, за да работи за освобождение на отечеството си. Снабденъ съ писма отъ молдовския князь Стефанъ Петрашко, отъ стария чипровски архиепископъ Деодатъ и отъ други знатни лица, той, отъ името на народитъ на България, Сърбия, Тракия и Македония, заминалъ за Полша, Виена, Венеция и Римъ. Собески току-що билъ одържалъ блѣскава победа при Хотинъ. Парчевичъ съ юношески ентузиазъмъ настоявалъ, щото западнитъ християни да изпратятъ на победоноснитъ поляци пари и войски, за да преминатъ Дунава, и съ възстановяването на България да подкопаятъ мощта на Портата. Обаче въ Римъ, гдето полскиятъ посланикъ се заловилъ да помага на Парчевича, последниятъ починалъ на 26 юлий 1664 г. Както и да е, Парчевичъ трѣбва да се смѣта като най-великиятъ българинъ на XVII-ия вѣкъ.

Деветъ години следъ смъртта му се изпълнили мечтитъ и желанията на българскитъ патриоти. Въ 1683 г. турцитъ почнали обсадата на Виена, но били отблъснати отъ австрийци и поляци. Австрия, Полша и Венеция се съюзили противъ общия врагъ; и Русия била готова да вземе участие въ свещената война съ нападение на Кримъ. Австрийцитъ завоювали Маджарско, а венециянитъ — Морей. Но тогава отново възникнали несгласия между християнитъ въ Турция. Различието между източната и западната църкви още не било забравено. Презъ днитъ на Парчевича, когато нѣмало още надежда на близка помощъ, латинци и православни били съгласни, макаръ че самъ Парчевичъ, както става ясно отъ неиздадената му кореспонденция, въ политическата си дейность е трѣбвало постоянно да се бори съ пропагандата и интригитъ на папскитъ нунции. Тогава три католишки държави се заловили да освободятъ християнитъ. Почнали да се опасяватъ, че тукъ се има предъ видъ латинизацията на освободенитъ църкви. Угнетенитъ християни престанали да очакватъ свободата си отъ западъ и възлагали надеждитъ си на Русия. Още въ 1576 г. турцитъ почнали силно да се страхуватъ отъ Русия поради уважението, съ което последната се ползувала между единовѣрнитъ ѝ българи, сърби, бошняци и гърци<sup>48</sup>. Духовни лица отивали въ Москва, за да събиратъ пожертвувания и да получатъ книги. Презъ XVII в. не само московскитъ царе, но сжщо и казашкитъ хетмани подържали постоянни сношения съ южнитъ славяни. Особено спомогнали тогава за сближението на Русия съ другитъ славяни съчиненията на хърватина Юрий Крижаничъ. Още въ 1684 г. въ Москва знаели, че българи, сърби, гърци и ромъни очакватъ освобождението си изключително отъ руския царъ. Презъ септемврий 1688 г. игуменътъ на Павловския Атонски манастиръ Исай пристигналъ въ Русия съ писма отъ бившия цариградски патриархъ Дионисия, отъ сръбския патриархъ Арсения III Черноевича и отъ влашкия господаръ Шербанъ Кантакузина. Стигало само руситъ да дойдатъ до Акерманъ, по думитъ на Кантакузинъ, и 300,000 ромъни, българи, сърби и гърци ще се взематъ за оржие и ще разчистятъ пжтя за Цариградъ. Въ сжщото